

Секція: Економічні науки

Козакевич Ольга Романівна

аспірантка

Львівського національного університету імені Івана Франка

м. Львів, Україна

ПРОБЛЕМИ ТІНІЗАЦІЇ ВАЛЮТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Практика функціонування вітчизняної валютної системи свідчить, що протягом усього періоду незалежності нашої держави Національний банк України, попри будь-які валютні обмеження, надавав можливість тіньовому сектору економіки здійснювати свої операції. Що стосується останніх років, то в цей період значно зросли масштаби тіньового валютного сегменту.

Відомо, що на сьогодні частка тіньового валютного ринку у разі є вищою від валютних операцій, що проводяться вітчизняними банками. Попри те, суб'єкти тіньового ринку України з кожним роком отримують все більші і більші доходи. Основними причинами виникнення такої проблеми протягом останніх років, на думку багатьох експертів, зокрема і фінансового публіциста (експерта) Богдана Дуди [1] виступають паспортизація і встановлені обмеження на здійснення купівлі іноземної валюти. Як наслідок, спостерігається не тільки скорочення попиту на готівкову іноземну валюту, але і знижуються офіційні обсяги валютно-обмінних операцій [1].

Окрім того, у [1] зазначається, що тіньовий ринок готівкової іноземної валюти – це той самий реальний валютний ринок, але тут наявний реальний валютний курс, який використовують для проведення більшості операцій.

Фінансовий аналітик Віталій Шапран [2], виходячи із розрахунків, проведених за спеціальною методологією Міністерства економічного розвитку і торгівлі, стверджує, що на обслуговування тіньового сектора ВВП на сьогодні йде близько 7 – 10 млрд. дол. США. Тобто, з’ясовано, що саме така сума коштів перебуває за кордоном на офшорних рахунках та використовується для обслуговування різних виробничих процесів [2].

Окрім того, 15-20 млрд. дол. США використовується для обслуговування контрабанди і чорних обмінних пунктів. Як приклад, можна навести ситуацію із експортом залізорудної сировини, про яку описано в німецькому виданні “Spiegel”. Так, у журналі зазначається, що близько 25 % експорту залізорудної сировини слід вважати контрабандою, оскільки про таку операцію в Україні не звітують, а у Європейському Союзі – так [2].

На основі аналізу ключових причин тінізації валютного ринку України доцільно зазначити, що на сьогодні на тіньовому ринку України знаходиться від 25 до 30 млрд. дол. США, які зосереджені у вигляді готівки в тіньових обмінних пунктах та на руках у “мінйіл”, а також на офшорних рахунках за кордоном [2].

Враховуючи інформацію, подану у [1-2], слід дотримуватись думки, що однією із основних цілей діяльності Національного банку України повинно виступати поєднання офіційного і тіньового сектору валютної системи в один офіційний валютний ринок, який ефективно функціонуватиме у перспективі та дозволить його суб’єктам отримувати значні доходи (прибутки) від здійснення валютних операцій.

Література

1. Дуда Б. Чорне та біле валютного ринку України / Богдан Дуда // Finance.ua (офіційний сайт; 26.04.2016) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://news.finance.ua/ua/news/-/374700/chorne-ta-bile-valyutnogo-rynku-ukrayiny>.
2. Тіньовий ринок та інші пастки на шляху валютної лібералізації // Мінфін (офіційний сайт; 17.10.2018) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://minfin.com.ua/ua/2018/10/17/35284150/>.